

ГОЛОД

1932-33

Стучний Голод - Голодомор - Народобивство (70-ліття)

1. Що це був Голод?

70 років тому на українській землі здійснився один із найбільших злочинів на всю історію людства. Большевицький уряд у Москві **пляновано** зорганізував і перевів голод на селах в Україні. Москва наказала забрати у людей усе, що можна було їсти, і спокійно споглядала як гинуло страшною повільною смертю мільйони українських селян.

Найгіршими були останні місяці зими та весняні місяці 1933 року, коли люди падали із голоду “як мухи”. Часто від цього болу і муки голоду люди божеволіли. Жертв цього штучного голоду було від 7 до 10 мільйонів українців в УССР та на Кубані.

Щоби порівняти ці числа до сьогоднішніх новин можемо собі подумати – недавно впав на землю літак з неба на якому згинуло 269 осіб. Щоби зрозуміти скільки українців вмерло з голоду, щодня протягом 75 років мусіли б терористи зліквідувати літака в якому б згинуло 269 людей.

Гітлер хотів знищити жидів газом. Сталін хотів знищити українців голодом. Голод це для українців є як голокост є для жидів і знищення у 1915 році для арменців.

2. Чому світ не знає про Голод?

Донедавна суворо заборонялося в окупованій большевиками Україні або де інше в Советській Союзі згадувати про голод 1933 року. Москва хотіла затерти в народі пам’ять про свої злочини і бажала щоб з покоління до покоління передавався страх перед Москвою.

Захід вірив советській пропаганді що на Україні жадного голоду не було. Якщо б якийсь нарід би повірив що Москва може таке щось вчинити, то це би пошкоджувало урядові який хотів показати світові що він не був темний як царят,

але прогресивний уряд на рівні європейського. Їм вдалося змінити світовий погляд. У 1933 році, США, під проводом президента Рузвельта, визнала ССРСР і навязала дипломатичні звязки.

Французький прем'єр Е. Ерїо (Edouard Herriot) і Джон Мейнард (Sir John Maynard) були на Україні у 1933 році і бачили лише це що советська влада їм показала. Вони потвердили світові, що на Україні ведеться щасливе життя, і що всі селяни добре напоєні.

Хоча деякі західні газети, навіть газети у Америці, описували голод, вони легковажили дно цього горя. Це тому що Москва відвертала усі подарунки збіжжя. Цим чином Захід не міг повірити що на Україні справді був голод.

Щоби здобути прихильність Йосифа Сталіна, Володимир Дуранті (Walter Duranty), пресовий журналіст з газети "Нью Йорк Таймс" щораз писав що голоду на Україні не було (хоча праватно говорив що приблизно 10 мільйонів вмерло з голоду). За його описи з Советського Союзу він дістав нагороду – Пулітцер - 1932 року.

Американський представник (амбасадор) Йосиф Дейвіс у 30тих роках дуже сподобив собі Сталіна і написав книжку споминів своїх років у Москві. Президент Рузвельт переконав фільмову компанію Варнер Бродерс зробити фільм на базі цієї книжки, у якому Сталін представлений як старенький дідусь який любив усіх людей.

3. Як українці поза межами Советського Союзу хотіли допомогти?

Українські фермери з Канади хотіли подарувати збіжжя літом 1932 року через Советський Червоний Хрест для безплатного розподілу голодуючим в Україні. Кремль рішуче відмовився прийняти цей дарунок.

Організація Українських Націоналістів (ОУН) в Західній Галичині не могла мовчки прислухуватися до жахливих вісток які приходили з України. Степан Бандера особисто дав наказ бойовикові Лемикові виконати атентат на большевицького консуля у Львові. Лемик дістав наказ живим попасти в руки польської поліції, щоби могли перед польським судом і польською пресою голосно оповісти про голодомор на Україні. Лемик виконав атентат – але забив не консуля, але Алексея Майлова, якого вислав сам Сталін переводити контролю консулятів поза границею.

4. Що діялося на Україні у роках перед Стучним Голодом 1932-1933 року?

Після Першої Світової Війни, від 1918-1922 року, відбулися визвольні змагання, які Україна програла. Москалям не вдалося встановити своєї влади на східних землях України. (Західна Україна була під Польщею.)

Період “воєнного комунізму” 1918-1922

Москалі намагалися підкорити Україну фізичним терором (розстрілами, каліцтвом, засланням) і економічно (створити з України колонію Москви).

В 1921-1922 москалі наклали великі податки на українське населення у формі збіжжя. Селяни почали ховати збіжжя і перестали обробляти великі землі а тільки обробляли скільки було потрібно своїй родині. При тім була і посуха. Це довелося до першого голоду і до арештів та розстрілів селян. Померло приблизно один і пів мільйона людей. Люди почали повстання проти комуністів. З поміччю підпільної поліції Москва жорстоко переслідували повстанців і насильно вела русифікацію українського життя.

Період НЕП-у (Нова Економічна Політика) 1923-1929

Коли ця форма економіки не вдалася, і москалі відчули занадту сильну загрозу повстання проти себе, москалі завели Нову Економічну Політику (НЕП). Це був тимчасовий підхід помирити селян, покращити економію, і не дразнити світової opinii. Селянам дозволено продавати свої продукти і платити податки від кількості землі. Хоча зменшилися масові розстріли, але все таки вибирали найбільш небезпечних для Москви українців і їх розстрілювали.

Після смерти Леніна в 1924 році партійні апаратчики сварилися між собою за контролею провідництва партії. У цім періоді розрослися українські національні почуття. Навіть Українська Комуністична Партія хотіла щоб Україна мала свій уряд, свою мову і культуру, і щоби була відокремлена від Росії. Почали вчити в школах українською мовою, виходили друком українські книжки і журнали.

Українська Православна Церква почала рости – але 1926 року комуністи заарештували провідників церкви і зліквідували Українську Автокефальну Православну Церкву. До 1933 року знищено 10, 657 священників і 2,800 парохій.

Сталін вийшов провідником 1927 року, і він відразу хотів змодернізувати Советський Союз. Він рішив зліквідувати НЕП і перейти до колективізації.

Спершу комуністичний уряд ухвалив запровадити “добровільну колективізацію” – колгоспи. Колгосп, це є спільне (колективне) господарство. Земля була власністю держави, а селянини були примушені працювати. Їм платили мінімально. Без дозволу керівників колгоспу, селянин не міг переходити на іншу роботу. Селянам не давали паспортів, щоб вони не могли переходити з села до села чи міста, головно на працю в фабриках. Селянин знову став кріпаком – і був прикріплений до землі.

“Добровільна колективізація” не вдалася – селяни не хотіли записуватися до колгоспів. Тому комуністи приготували кадри для терору і рішили завести

насильну колективізацію. Селяни воліли забити свою худобу радше передати її урядові. В роках 1928-1933 число худоби зменшилося на 50 відсотків.

Комуністи видали списки, які господарства треба насилу відібрати від селян і зробити державною власністю. Також подавали скільки осіб треба винищити з родинами. Почали арештовувати населення і висилати на Сибір. В 1928-1929 році, через московську політику, відбувся ще один голод. Комуністи змусили українських селян продавати хліб по державній ціні. Селяни, щоб вижити, мусіли продавати свою худобу.

Роки Сталінського терору – 1930–1941 років

При кінці 1930 року, 65% селян було вже у колгоспах. У 1932 році 69% було в колгоспах, а у 1933 році колективізація була майже закінчена.

5. Чому Сталін запланував стучний голод?

Сталін запланував і перевів штучний голод як завершення всіх репресій.

Але чому жертвою цього голоду стало головно селянство, яке уже було в колгоспах?

Сталін ненавидів селян бо вони не хотіли сприймати новий економічний рух. Сталін, хоча не був москаль, вірив що єдність Советського Союзу була в одній російській мові, в одній центральній республіці. Українці були переважно національні селяни.

У своїй книжці “Марксизм і Національно-Колоніальне Питання” Сталін писав “Селянство являє собою основну армію національного руху. Без селянства не може бути сильного національного руху.”

На двадцятому конгресі комуністичної партії 1956 року, Хрущов заявив, що Сталін хотів вивезти увесь український нарід, але не було де їх поселити. Сталін знайшов іншу розв'язку – він голодом виморов (знищив) мільйонів людей.

Цим голодом Москва хотіла назавжди зломати спротив українського селянства.

6. Чи вину за голод можна скинути на неврожай?

Ні цього ніяк не можна сказати бо у 1932 і 1933 роках врожай на Україні був вищий від врожаю попередних років, до якого сам признався Сталін.

У 1932 році селяни мусіли здати комуністичній державі велику частину врожаю. Уряд підвищив процент який він намагав від селян на 44% від попереднього року.

Цей відсоток був не лише від зібраного врожаю, але також від площі яку комуністичний уряд запланував посіяти, не звертаючи увагу чи та земля лежала пустою чи ні.

Це довело до ограблення селян і до повільної смерти.

7. Якими законами прискіпила Москва голод?

Щоби прискіпити смерть українців, Москва видала два закони.

Перший закон – охорона “соціального майна”, був виданий 7 серпня 1932 року. Цей закон писав що майно колгоспів – це державне майно, яке треба охоронити від зlodіїв. Якщо селянин навіть взяв собі один колосок збіжжя, цей селянин був “зlodій”.

Кара була розстріл, конфіскація усього майна і не менше 10 років позбавлення свободи.

Другий закон видано два тижні пізніше, 22 серпня 1932 року. Це був закон проти спекуляції. Було заборонено обмінювати поза кордоном домашніх речей за поживу.

Кара була 5-10 років ув'язнення в концтаборах без амнеції.

8. Які були наслідки цих законів?

Наслідки першого закону – не було вільно навіть збирати колоски з поля з якого уже був зібраний урожай. Уряд обшукував хати і забирав усе що селяни пробували заховати, обстукували стіни, шукали залізними дротами закопаного збіжжя в землі.

Коли відбулися жнива уряд усе відібрав – намолочене зерно завозили до переповнених і поліційно бережених зерносховищ, або засипали на залізничних станціях в купи під голим небом, де воно мокло на дощі, бо навіть транспорту не вистачало, щоб вивезти його з України в московську територію.

Наслідки другого закону – обложено залізничні станції в прикордонній смузі між Україною і Росією, де голоду не було, щоби українці не могли перейти кордон і дістати їжу. Поліція також відбирала їжу від всіх хто їздив відвідати Україну, щоби вони не могли вмираючим допомогти.

У містах, селяни не могли нічого купити, бо лише мешканці міст мали харчові картки, який комуністичний уряд їм приділив.

9. Що люди тоді їли якщо уряд усе забрав?

Люди їли кору з дерева, траву, січену соломку, перемішану з глиною перемерзлого капусти, їли котів, собак, мишей, гадюк, мурашок, горобців, щурів, а на весну – слимаків, жаби, кропиву і вмирили на найтяжчі шлункові хвороби. Люди тратили свій розум через голод.

Спершу вмирили діти, тоді старі, а на кінці люди середнього віку. Вони мали напухлі животи а тіло був лише шкелет. Ви це бачите нині на телевізії, коли показують голодуючих в Африці.

Голод вигнав людей у мандрівку шукати в інших сторонах порятунку для своєї родини.

Спеціальні транспорти збирали тисячі трупів та людей які вже не могли рухатися. Не всюди було кому поховати людей які вмирили.

Багато сіл вимерло до останньої душі. Після років голоду, впродовж 1933-1935, Москва ці села виповнила колоністами з холодних російських губерній, число яке було затаєно.

Зброї по селах не було. Але все ж таки були криваві повстання в Полтавщині, Сумщині, Херсонщині, Київщині, та на Кубані.

10. Книжка “33-й Голод – Народна книга-меморіал”

У 1991 році вийшла в Києві товста книжка під назвою “33-й Голод – Народна Книга-Меморіал”. У книзі зібрано тисячу свідчень очевидців.

Глибокий поклін належиться збирачам свідчень: Володимирові Манякові та Лідії Коваленко. Можливо за цю працю вони заплатили своїм життям, бо в 1992-ім році оба письменники загинули у загадкових обставинах.

У журналі “Крилаті” (місяць травень-червень 1993 року) були подані уривки із деяких свідчень, щоб ніхто з українців не виростав не знаючи про страхіття, який наш нарід пережив за часів московсько-большевицького панування.

11. Свідчення

† На світі весна, а над селом нависла чорна хмара. Діти не бігають, не граються. Сидять на дорогах. Ноги тонюсіньки, надутий живіт між ними, голова похилена до землі. Сидить дитина і гойдається всім тілом: назад - вперед, назад - вперед. І чути тільки одну „пісню“ напівголосом: їсти, їсти, їсти. Ні до кого не зверталися, ні до матері, ні до батька, а так немов до світа - їсти, їсти... (Анастасія Кучерук із Житомирщини).

† Голод у нас почався вже восени 1932 року. Жила тоді моя мама з п'ятьма дітьми. Мені було 6 років, але все добре пам'ятаю.

Забрали в нас корову, витрусили все з горшків. Лишилася засохла шкура з бичка та трохи буряків, яких вдалося заховати. Цього „запасу“ не вистачило пережити зиму. Майже не померла мама. Люди ходили голодні, опухлі. Деякі падали і більше не піднімалися. Ми ходили шукати зерня, потім їжу в річці.

Керівництво весь урожай десь вивезло. Потім пішли по хатах із мітлами. Де пройшла „мітла“, там нічого не лишалось. Перекопували городи, знаходили ями з буряками, морквою, все забирали. Почався страшний голод. Мертвих не було кому ховати, так і лежали, де їх застала голодна смерть. (Любов Загребельна, Кіровоградщина).

† Селом їде група активістів, попереду червоний прапор і на ньому напис: „Геть куркулів! Хліб державі!“ Ніде не можна було сховати хліба. Замурувала мати за піччю просо, але й тут ударники знайшли. Постукали пальцем, тупий звук, значить, за муром порожньо. Розмурували. Забрали все.

Уже не лишилося ні картоплі, ні буряків, а хліба - забули, коли востаннє їли. А його так хотілося, аж кишки болять, та ні в кого було

попросити. Увесь люд був голодний. Якось до весни дожили. Солов'ї поприлітали, своєї співають і не знають, як ми їсти хочемо.

Пташки співають, а ми тому не раділи, бо весна прийшла для нас страшна. Животи великі, а ноги розпухли, тому так тяжко було ходити. З дерев рвемо перші листочки, сушимо, потremo - мука виходить. З тієї муки пекли коржі.

Раз менший братчик вернувся знадвору до хати, заліз на піч і сказав: „Мамо, я буду вмирати“. Мати відказала: „То так тобі здається, синочку“. Вона його дуже жаліла. „Ні, буду вмирати“. він ляг, захрипів, піна з рота пішла. І осталась я без братчика.

Як радісно було до голоду. Які сади були, солов'ї щебетали. Від часу голоду, не солов'їв, ні співу дівочого не чути. Ті співи, гуляння - усе це тепер здається, якби в сні приснилося. Відтоді не чути співу дотепер.

До голоду були великі родини. Була своя земля, були коні, корови, плуги. Люди раділи своєму добру, любили землю. Але комусь заблаглося все зламати. Були діти, а стали сиротами... (Марія Нечипоренко із Сумщини).

† По селах їхали групи активістів. Спершу заходили до тих, котрі донедавна вважалися багатшими, а далі до всіх підряд. Повільно посувалися вулицею - від хати до хати, вслід за ними линули жіноче ридання і дитячий плач. Активісти довгими металевими списами проколювали і солому, хатню долівку, шукали зерно, пшеницю. А оскільки пшениці не знаходили, то брали все, що під рукою попадало - квасоллю, горох, мак... Все це складали на віз, і куди відвозили - ніхто того не знав.

Пухнути люди почали весною. Найжахливіше в 33-му припало на квітень, травень і першу половину червня, - до часу, коли почало наливатися жито. Саме в цей період найбільше загинуло людей. (Іван Антонович із Полтавщини).

† Пригадую, під Новий Рік 1933 року, вечером, стукають кулаками у двері. Мати вже знала, схопилася обережно.

- Вони!...

Ми скоро у ліжку під ковдру, як було наказано мамою заздалегідь, а під ковдрою розтелили мішки із гречкою та горохом, так, щоб було майже непомітно.

Заходять кілька чоловіків, всі недобрі. Мати

ласкаво просить їх змилюсердитися, що в хаті малі. Та де там, не хочуть і слухати:

- Де мішки з пшеницею? Щось тут є! А ще де? Зганяють і нас із ліжка, знаходять мішки: - „Дивись, які хитруни! Може ще десь закопали?“

Мати за мішки руками вчепилася: „не дам, чим дітей годуватиму?“ І ми до мішків кинулися - та де там, мене ззаду один мужчина так сильно за шию схопив і кинув на долівку, що мої м'язи довго боліли...

Ранком тато повернувся із нічної роботи, і разом із мамою став перераховувати, що залишилося, чого не запримітила „Мітла“. Знайшлися дрібніші буряки, моркви, дрібніша картопля, гороху трохи... На цім перезимували.

Під весну, коли вже зовсім голодно стало, коли все більше учнів перестали в школу ходити, бо були зовсім слабкі, зачали у школі варити сніданки. Найчастіше затирку (mash). Воно рідке, проте наче щось і є в тій каламуті.

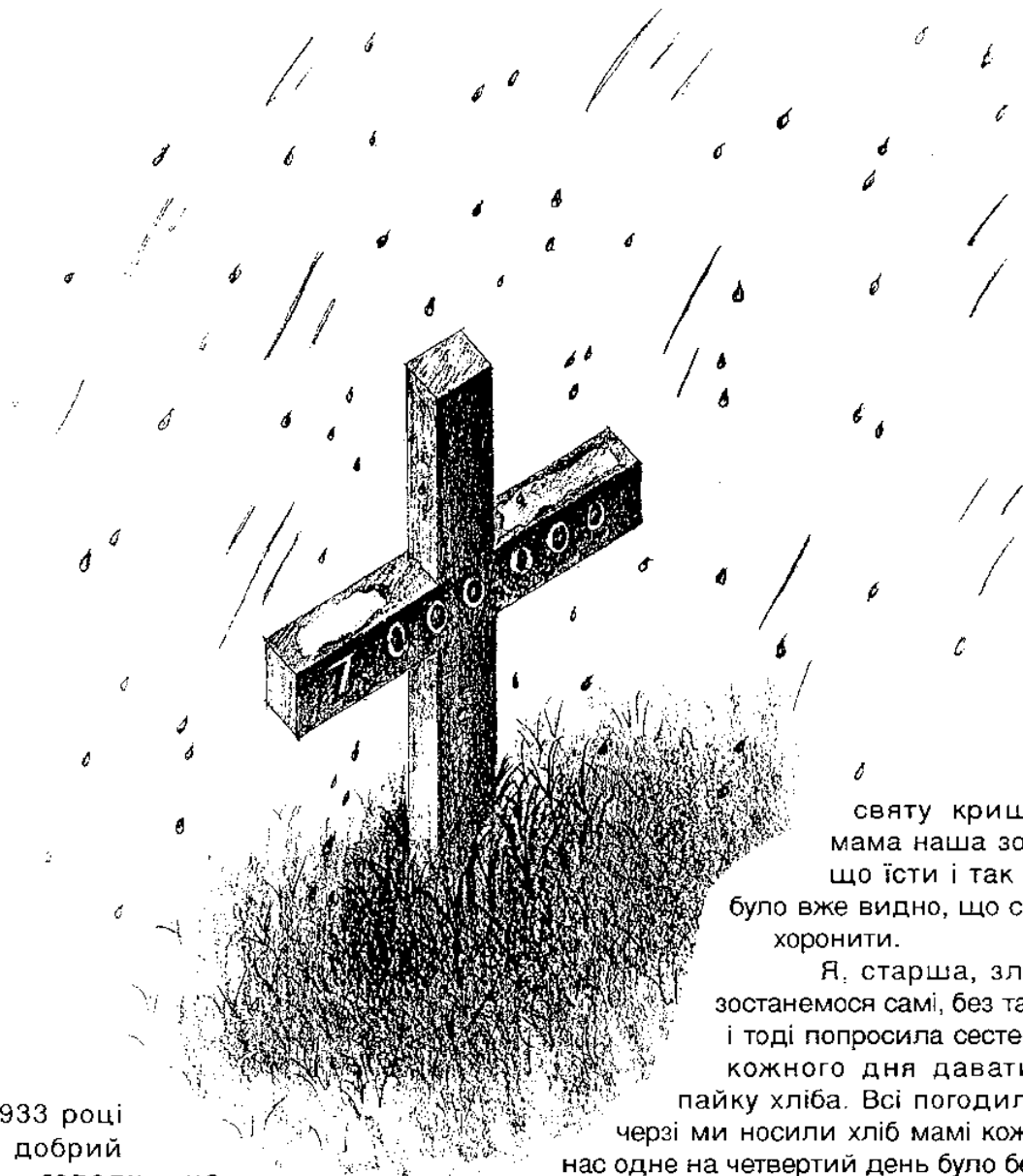
Із наших сусідів першою постраждала тітка Явдоха. Вона була вдовою і здавна бідувала. Тітка, вже слабою, поїхала кудись за харчами та не доїхала. До хати не повернулася. Дочка, майже доросла, ждала-ждала. Щовечора було чути, як вона кличе: „Мамо!“... А далі щось незрозуміле. Так і збожеволіла.

Навесні появилася кропива. Всюди ми її визбирували, пекли там руки чи не пекли. Суп з неї мама варила. А коли потепліло город засадили. Городи й допомогли Україні вилізти з того страшного голоду.

На полях далі стерегли, щоб, не дай, хтось сховав собі жменю зерна чи жмуток колосків. Нас, учнів, піонерів та жовтенят, також було залучено до боротьби з „крадіжком“. Матір спіймаєш, чи батька - не жалій, тягни до начальства, а не можеш притягнути, то біжи повідомити, бо той найбільший ворог!“...

Уночі один хлопець підповз під плянтацію буряків вирвав однісінького буряка. Охоронець застрілив без усяких балачок, отак-то.

Після того голоду багато чого змінилося в наших селах. Майже перестали вишивати, ткати, різьбити. Не стало чути й пісень вечірних, дівочих та парубоцьких. Та й вечорами перестали засиджуватися. Ще затемна треба ж було в чергу по хліб. Настоїжся в тій черзі, та все турбуєшся: чи дадуть? Роки, роки промайнули в тих чергах, шмат життя неповторного! (Микола Петренко з Полтавщини).

† В 1933 році був добрий врожай, голоду не повинно було бути. Зробили його навмисне.

Добре пам'ятаю, як серед ночі приїхали забрати нашого тата, а ми, семеро дітей, плакали, кричали, та ніхто на нас не звертав уваги. Погнали тата з другими, куди не знаєм. Знаєм тільки, що тато не витримав тяжкі муки, упав без сили на дорозі й залишився навіки лежати в невідомій землі.

Удома двоє дітей померло. Весною у школі почали давати маленький кусочок, хліба, не знаю з чого він був спечений. Хто з дітей міг ще ходити, то ходив у школу, не вчитися, а їсти. Діти, які не змогли ходити в школу, всі померли, в нашій сім'ї було четверо школярів, і ми їли ту

святу кришку хліба. А мама наша зовсім не мала що їсти і так ослабла, що було вже видно, що скоро повезуть хоронити.

Я, старша, злякалася, що зостанемося самі, без тата і без мами, і тоді попросила сестер і брата, щоб кожного дня давати мамі одну пайку хліба. Всі погодилися. І так по черзі ми носили хліб мамі кожного дня, а з нас одне на четвертий день було без хліба. Дуже тяжко було нести цю крихту хліба, щоб не з'їсти. Наша мама вижила і нині живе, їй уже 92 роки. От що значить маленька крихта хліба. (Олександра Даниленко, Одещина).

† В одному я влевнена: голод був спеціально організовано, щоб зламати волю людей, знищити почуття людської гідності. В людей, що пережили таке страхіття, на все життя лишився страх перед голодовою смертю. Вони будуть покійно виконувати все, що вимагатимуть тільки б не голод. На це і розраховувало „мудре“ сталінське керівництво. (Любов Загребельна, Кіровоградщина).

Бібліографія

"Голод 1932-1933". Журнал Української Молоді Крилаті. Сумівське Видавництво. Травень – Червень 1993 рік.

Збірник Матеріалів для Конкурсу Знання, Слова на Злет Юнацтва.
Крайова Управа СУМ в Америці, Нью Йорк: різні роки.

Conquest, Robert. Dalrymple, Dana. Mace, James. Novak, Michael. **The Man-Made Famine in Ukraine.** American Enterprise Institute Studies In Religion, Philosophy and Public Policy. Washington. 1984.

Dolot, Miron. **Execution by Hunger, The Hidden Holocaust.** W.W. Norton & Company. New York. 1985.

"Harvest Of Despair" (Video) Produced by the Ukrainian Famine Research Committee, St. Vladimir's Institute, Toronto, Canada.

Subtelny, Orest. **Ukraine, A History.** University of Toronto Press, 1988.

www.ukrweekly.com